



སློབ་ཚན་གསུམ་པ། བར་ལ་ལྟ་བ།  
Lesson 3 Looking at Pictures

**Objectives**

1. You will be able to appoint the position, certain characteristics and relations of buildings, animals, people, etc. in your surroundings and in pictures.
  - a) Using the demonstrative pronoun particles, you will be able to appoint their vicinity.
  - b) Using personal pronouns, you will be able to appoint people.
  - c) Using possessive pronoun particles, you will be able to show relations.
2. You will be able to passively distinguish when hearing honorific, common and informal speech by recognizing personal pronouns of these three different levels of politeness.
3. You will reflect about the fact that your choices of language register influence how you view others and yourself within the Tibetan society.

ཁྱེད་རང་གིས་དེ་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་པས།  
DID YOU KNOW THAT...?

Tibetans say salad and grasslands are  
blue - སྒོན་པོ་  
ཚལ་སྒོན་པོ།  
blue vegetables  
སྒང་སྒོན་པོ།  
blue grassland

## ཐོག་མཐུག་ Dialogue

ལི་ཉི། ཁང་པ་ཆེན་པོ་འདི་ག་རེ་རེད།  
 སེན་པ། འདི་དགོན་པ་རེད།  
 ལི་ཉི། དགོན་པ་འདི་གསར་པ་རེད་པས། དགོན་པ་འདིའི་ནང་ལ་ད་དུང་གྲུ་བ་ཡོད་རེད་པས།  
 སེན་པ། དགོན་པ་འདི་གསར་པ་མ་རེད། རྒྱུང་པ་རེད། དགོན་པ་འདིའི་ནང་ལ་གྲུ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་ཡོད་རེད།  
 ལི་ཉི། (པར་གཞན་དག) ས་གི་ག་རེ་རེད།  
 སེན་པ། ས་གི་མཆོད་རྟེན་རེད། མཆོད་རྟེན་ས་གི་རྩ་ཆེན་པོ་རེད།  
 ལི་ཉི། (པར་གཞན་དག) ཡ་གིའི་གངས་རི་དེའི་མིང་ག་རེ་རེད།  
 སེན་པ། ཡ་གིའི་གངས་རི་དེ་རྩོམ་སྐད་མ་རེད། བོད་ལ་གངས་རི་མང་པོ་ཡོད་རེད།  
 ལི་ཉི། (པར་གཞན་དག) ཡ་ཞི་ཁང་པ་དེ་ག་རེ་རེད། དེ་ཆོང་ཁང་རེད་པས།  
 སེན་པ། ག་པར་ག་པར། དེ་ཆོང་ཁང་མ་རེད། དེ་དགོན་པའི་རྩ་ཆེན་རེད། འདིའི་ནང་ལ་དཔེ་ཆ་དང་སྐུ་འདྲ་མང་པོ་  
 ཡོད་རེད།  
 ལི་ཉི། བྱེད་རང་གི་ལུང་པ་ལ་སྒོ་ཐོག་མང་པོ་ཡོད་རེད་པས།  
 སེན་པ། ངའི་ལུང་པ་ལ་སྒོ་ཐོག་མང་པོ་ཡོད་རེད། དཔེ་རྩ་རྟ་དང་ལུག་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད།  
 ལི་ཉི། སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་འདི་ཆོག་རེ་རེད།  
 སེན་པ། བྱེད་རང་གིས་འདི་ཉ་གོ་གི་མེད་པས། འདི་ཆོ་མཛོ་རེད། མཛོའི་ཡ་མ་བ་ཕྱགས་དང་བླ་བ་གཡག་རེད།  
 ལི་ཉི། ངའི་ལུང་པ་ལ་མཛོ་ཡོད་མ་རེད། འདི་ང་ཆོའི་གོང་བྱེད་རེད། གོང་བྱེད་འདིའི་ནང་ལ་མོ་ཁ་དང་ཁང་པ་མཐོ་  
 བོ་མཐོ་པོ་མང་པོ་ཡོད་རེད།  
 སེན་པ། བྱས་ན་བྱེད་རང་གི་གོང་འབྱེད་དང་ལུང་པ་གཅིག་པ་རེད་མི་འདུག ང་ཆོའི་ལུང་པ་ལ་དགོན་པ་  
 དང་སྒོ་ཐོག་མ་གཏོགས་ཡོད་མ་རེད།

## Translation Looking at Pictures

Lihi: What is this big building?  
 Penpa: It is a monastery.  
 Lihi: Is this monastery new? Are there still monks in this monastery?  
 Penpa: This monastery is not new, it is old. There are quite a few monks in the monastery.  
 Lihi: (new picture) What's that over there?  
 Penpa: Over there is a stupa. The stupa over there is very sacred.  
 Lihi: (new picture) What is the name of the snow mountain up there?  
 Penpa: The snow mountain up there is Mt. Everest. There are lots of high peaks in Tibet.  
 Lihi: (new picture) And what is that house? Is it a shop?  
 Penpa: What are you talking about? (lit. where where?) This is the monastery's temple.  
 There are lots of pechas and statues in there.  
 Lihi: There are lots of domestic animals in your area/country, right?

Penpa: There are lots of domestic animals where I come from. For example there are many horses, sheep, etc.

Lihi: What are these big animals?

Penpa: Don't you know? These are dzo. The mother of a dzo is a cow and the father a yak.

Lihi: Oh, I see. Really? There are no dzo in my country. This is our city. In this city, there are many cars and super-high buildings.

Penpa: Well then, your city and my country are not the same! In our valley there are only monasteries and animals.

༡། རྒྱུང་མོལ་དེ་ཐེངས་མ་ཁ་ཤས་སྒྲོག་རོགས་གནང་།

1. Read the dialogue a couple of times.

༢། ཟློན་པ་དང་ལི་ཉི་ཡིན་མདོག་བྱས་ནས་རྒྱུང་མོལ་དེ་གནང་རོགས་གནང་།

2. Pretend to be Penpa and Lihi and act out the dialogue.

པར་ལ་ལྟ་བ།

Looking at Pictures

ཚིག་གསར་དང་

དེ་དག་གི་གནས་ཚུལ་འཕར་མ།

Vocabulary

With Supplementary Information



མིང་ཚིག་།

Nouns

པར།

picture

པར་ as in: ཁ་པར་ = phone, lit. mouth picture

པར་ཆས།

camera

པར་ = picture; ཆས་ = thing, tool, requisite, as in: གྲོན་ཆས་ = clothing, ཉལ་ཆས་ = bed sheet, བཟའ་ཆས་ = things to eat

ལྗང་པ།

country, valley, area

སེམས་ཅན།

animal, sentient being

སེམས་ = mind; ཅན་ = having, endowed with

དུད་འགོ།	animal དུད་ = bowed; འགོ་ = to go
མི།	person as in: རང་མི་ = family
ཤིང་ཕྱོང་།	tree ཤིང་ = wood; ཕྱོང་ = trunk, stalk, as in: ཕྱོང་མོ་ = churn to make Tibetan tea
མེ་ཉྒྱལ།	flower as in the Tibetan song: མེ་ཉྒྱལ་དཀར་པོ་ = white flower
གཙང་པོ།	big river as in: ཡར་ལུང་གཙང་པོ་ = Yarlung Tsangpo, river in Lhoka in Tibet
ཆུ།	water
འབབ་ཆུ།	waterfall འབབ་ = to fall; ཆུ་ = water
མཚོ།	lake as in: མཚོ་པད་མ་ Tso Pema, Guru Rinpoche pilgrimage site in India
མཚོ་སྤྱིང་།	island མཚོ་ = lake; སྤྱིང་ as in: འཛམ་སྤྱིང་ = world, or སྤྱིང་ག་ = park
ཁྱ་མཚོ།	ocean, sea ཁྱ་ = ཁྱ་ཆེན་པོ་ = vast; མཚོ་ = lake; as in: བསྟན་འཛིན་ཁྱ་མཚོ་ H.H. Tenzin Gyatso
སྤྱིང་ག།	park, garden, green area, also spelled: སྤྱིང་ཁ་ སྤྱིང་ཁ་ as in: འོ་ར་བྱ་སྤྱིང་ཁ་ = Norbulinka, summer palace of H.H. the Dalai Lama in Lhasa
མཚན་རྟེན།	stupa མཚན་ = to offer; རྟེན་ = support
དགོན་པ།	monastery
ལྷ་ཁང་།	temple, shrine hall ལྷ་ = god, as in: ལྷ་ས་ = Lhasa; ཁང་ as in: ཁང་པ་ = house, building
སྐུ་འབྲ།	statue སྐུ་ = body, as in: སྐུ་གསུང་ལུགས་ = body, speech and mind (of the Buddha); འབྲ་ = like, similar to
ཚོང་ཁང་།	shop ཚོང་ = to sell; ཁང་ as in: ཁང་པ་ = house, building
རྒྱུང་རྟ།	wind horses རྒྱུང་ = wind; རྟ་ = horse
ཡུལ་ཕྱོངས།	landscape, scenery ཡུལ་ = place, area, object; ཕྱོངས་ as in: བོད་གངས་ཅན་ཕྱོངས་ = Snow Land Tibet

ལམ་ཀ	path, way ལམ་ as in: ལམ་ལྔ་ = The Fivefold Path; ཚོགས་ལམ་ = path of accumulation; སྦྱོར་ལམ་ = path of joining, etc. or བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ = <i>Stages of the Path to Enlightenment</i>
མོ་ཌ།	car, vehicle
གོང་གསེབ།	village གོང་ = town, village, as in: ལྷ་མཚོག་གོང་ = Kushinagar
གོང་ཁྱིམ།	city, town གོང་ = town, village
ཤིང་ནགས།	forest, jungle, (syn: ནགས་ཚལ་) ཤིང་ = wood, tree; ནགས་ = ནགས་ཚལ་ = forest
གུར།	tent
འབྲོག་པ།	nomad
སྤང་ཐང་།	meadow, grassy plain སྤང་ = meadow; ཐང་ = field, as in: གནམ་ཐང་ = airport
མཛོ།	dzo
གཡལ།	yak
བ་ཕྱགས།	cow
ཏ།	horse as in: རླུང་ཏ་ = wind horse
ལུག།	sheep ལུག་ as in: ར་མ་ལུག་ = neither goat nor sheep
སྒོ་ཟོག་	domestic animals
<b>བྱ་ཚིག་</b>	<b>Verbs</b>
མཐོང་བ།	to (accidentally) see (ཐ་མི་དད་པ།)
གོ་བ།	to hear (ཐ་མི་དད་པ།)
ལྟ་བ།	to look at (ཐ་དད་པ།) ལྟ་བ་ = view, as in: ལྟ་བ་རྟེན་འབྱུང་དང་། སྦྱོང་བ་འཆོ་མེད། = view of dependent origination and conduct of non-violence
པར་བརྒྱབ་(རྒྱག་)པ།	to take a picture (ཐ་དད་པ།) པར་ = photo, as in: པར་ཆས་ = camera; རྒྱག་པ་ = to make, do, as in: སྒོར་ར་རྒྱག་པ་ = to do circumambulations
<b>རྒྱན་ཚིག་</b>	<b>Adjectives</b>
སྤོན་པོ།	blue

དམར་པོ།	red དམར་པོ་ as in: དམར་ཟས་ = non-veg food
སེར་པོ།	yellow སེར་པོ་ as in: མགོ་སེར་ = inf. blond people, meaning foreigners, lit. yellow heads
དཀར་པོ།	white དཀར་པོ་ as in: དཀར་པང་ = whiteboard
ནག་པོ།	black ནག་པོ་ as in: ་ནག་པང་ = blackboard
ལྗང་ལྷ།	green ལྗང་ལྷ་ as in: སྒྲོལ་མ་ལྗང་ལྷ་ or སྒྲོལ་ལྗང་། = Green Tara
མཐོ་པོ།	high, tall (for things) མཐོ་པོ་ as in: མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ = college, university
རྒྱུང་པ།	old (for things) རྒྱུང་ as in: རྒྱུང་མ་ = Nyingma, the old school
སྐུ་ཆེན་པོ།	sacred, holy, precious སྐུ་ = root, as in: སྐུ་བའི་བླ་མ་ = root lama; ཆེན་པོ་ = big
མཛེས་པོ།	beautiful, pretty (also used in literary) as in the expression: མཛེས་མ་ = [hey] beauty!
སྐྱིད་ཇེ་པོ།	beautiful, nice, pretty, cute སྐྱིད་ as in: སྐྱིད་ཇེ་ = compassion
སྐྱིད་པོ།	pleasant, nice, happy སྐྱིད་ as in the Tibetan name: བདེ་སྐྱིད་ = Dekyi
ཁྱུ་ཆེན་པོ།	vast, open, spacious, broad ཁྱུ་ = vast, as in: ཁྱུ་མཚོ་ = ocean (vast lake), ཁྱུ་གར་ = India; ཆེན་པོ་ = big
ཁྱུ་སྐྱིམ་པོ།	quiet & peaceful, without noise, calm (syn: ཁྱུ་སྐྱིམ་སྐྱིམ་ and ཁྱུ་སྐྱིམ་པོ་)
སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ།	famous, well known སྐད་ = voice, language; གྲགས་ = fame; ཆེན་པོ་ = big
འདྲ་མཉན་སྒྲ་ཆོག་གས།	<b>Miscellaneous</b>
ག་རེ།	what?
གང་འདྲས།	how?
གཞན་དག།	other, different as in: བདག་གཞན་ = self and other, or བདག་ལས་གཞན་གཅེས་ = others before self
ག་པར་ག་པར།	What are you talking about? Not at all! No way! ག་པར་ = where
དཔེར་ན།	for example དཔེ་ = example, as in: གཏམ་དཔེ་ = proverb

བྱས་ན།	so, then, this being so
	བྱས་ = did; ན་ = if
གཅིག་པ།	same, identical, not different
	གཅིག་ = one
མ་གཏོགས།	only (also: except, unless)

### ཚིག་གྲུབ་ཀྱི་དཔེ་བརྒྱུད་དང་བཅས་པ། With Example Sentences

#### མིང་ཚིག་ Nouns

པར། = picture

འཛིན་ཁང་ནང་ལ་པར་འདུག། There are pictures in the classroom.

པར་ཆས། = camera

ང་ལ་པར་ཆས་མེད། I don't have a camera.

ལྗང་པ། = country, valley, area

ངའི་ལྗང་པ་སྐྱིད་པོ་ཞིང་ག་ཡོད་རེད། My area is very pleasant.

སེམས་ཅན། = animal, sentient being

ང་སེམས་ཅན་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། I like/love animals.

དྲུང་འགོ། = animal

བྱི་དང་ཞི་མི་དྲུང་འགོ་རེད། Dogs and cats are animals.

མི། = person, people

སློབ་ཁང་ནང་ལ་མི་མང་པོ་འདུག། There are plenty of people in the classroom.

ཤིང་ཕྱོང་། = tree

ཁོང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ལ་ཤིང་ཕྱོང་མང་པོ་མི་འདུག། There are not many trees at their school.

མེ་ཏྲག་ = flower

སྤང་གའི་ནང་ལ་མེ་ཏྲག་སྟོང་ཇེ་པོ་མང་པོ་འདུག། There are lots of beautiful flowers in the park.

གཙང་པོ། = big river

བོད་ལ་གཙང་པོ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། There are big rivers in Tibet.

ཆུ། = water, river, stream

ང་ཆུ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། I like/love water.

འབབ་ཆུ། = waterfall

ངའི་ལྗང་པ་ལ་འབབ་ཆུ་ཡོད་མ་རེད། There are no waterfalls in my area.

མཚོ། = lake

ངའི་ལྗང་པ་ལ་མཚོ་ཡང་ཡོད་མ་རེད། There is no lakes either in my area.

མཚོ་སྤྱིང་། = island

ངའི་ལྗང་པ་མཚོ་སྤྱིང་མ་རེད། My country is not an island.

རྒྱ་མཚོ། = ocean, sea

ང་རྒྱ་མཚོ་ལ་དགའ་པོ་ཞིང་ག་ཡོད། I really like the sea a lot.

སྒྲིང་ག། = park, garden, green area

སྒྲིང་ག་དེ་སྒྲིང་པོ་འདུག། The park is nice/pleasant.

མཚོན་རྟེན། = *stupa*

ང་མཚོན་རྟེན་གྱི་འགྲམ་ལ་ཡོད། I am near the *stupa*.

དགོན་པ། = monastery

བོད་ལ་དགོན་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། There are a lot of monasteries in Tibet.

སྨ་ཁང་། = temple, shrine hall

སྨ་ཁང་ནང་ལ་སྐུ་འདྲ་ཡོད་རེད། There are statues in the shrine hall/temple.

སྐུ་འདྲ། = statue (syn: སྐུ་)

དགོན་པའི་ནང་ལ་སྐུ་འདྲ་ཡོད་རེད། There are statues in the monastery.

ཚོང་ཁང་། = shop, store

ངའི་ནང་གི་འཁྲིམ་ལ་ཚོང་ཁང་གཅིག་ཡོད་རེད། There is one shop/store next to my house.

རྒྱུ་རྟ། = wind horses

མཚོ་པད་མ་ལ་རྒྱུ་རྟ་མང་པོ་ཡོད་རེད། There are lots of wind horses/prayer flags at Tso Pema.

ཡུལ་ཕྱོངས། = landscape

ཡུལ་ཕྱོངས་དེ་སྒྲིང་རྩི་པོ་འདུག། The scenery is nice/pretty.

ལམ་ཀ། = road, path, way

ཕྱི་ཁི་ལ་འགྲོ་སའི་ལམ་ཀ་ཡག་པོ་མི་འདུག། The road to Delhi is not good.

མོ་ཏ། = car, vehicle

ང་ལ་མོ་ཏ་མེད། I do not have a car.

གྲོང་གསེབ། = village

ས་རྩ་གྲོང་གསེབ་རེད། Sarah is a village.

གྲོང་ཁྲེང། = city, town

ས་རྩ་གྲོང་ཁྲེང་མ་རེད། Sarah is not a city/town.

ཤིང་ནགས། = forest, jungle (syn: ནགས་ཚལ་)

བག་ཤིས་ཀྱི་ཡུང་པ་ལ་ཤིང་ནགས་འདུག། There is forest in Tashi's country.

གུར། = tent

འབྲོག་པ་ལ་གུར་ཡོད་རེད། Nomads have tents.

འབྲོག་པ། = nomad

ཨ་རི་ལ་འབྲོག་པ་མང་པོ་ཡོད་མ་རེད། There are not many nomads in America.

སྤང་ཐང་། = meadow, grassy plain (syn: སྤང་)

ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ལ་སྤང་ཐང་ཡོད་མ་རེད། There is no meadow at our school.

མཚོ། = *dzo*

བོད་ལ་མཚོ་མང་པོ་ཡོད་རེད། There are a lot of *dzo* in Tibet.

གཡག། = yak

གཡག་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། Yaks are big.



བ་ཕྱགས། = cow

སྒྲིང་སྐོར་ལ་བ་ཕྱགས་ཁ་ཤས་འདུག། There are some cows at the *Lingkor*.

རྟ། = horse

ང་རྟ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། I like/love horses.

ལྷག། = sheep

ང་ཆོའི་སྒྲོབ་ཁང་གི་ནང་ལོགས་ལ་ལྷག་མི་འདུག། There are no sheep inside of our classroom.

ར། = goat

རྒྱ་གར་ལ་ར་མང་པོ་འདུག། There are a lot of goats in India.

སྒོ་ཚོག། domestic animals

ང་ཆོའི་ལུང་པ་ལ་དགོན་པ་དང་སྒོ་ཚོག་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཡོད་རེད། In our country there are many monasteries and domestic animals.

## བྱ་ཚིག།

## Verbs

མཐོང་བ། = to (accidentally) see (ཐ་མི་དད་བ།)

ངས་ཀླན་ལགས་མཐོང་སོང་། I saw the teacher. (H) (invol.)

གོ་བ། = to hear (ཐ་མི་དད་བ།)

ངས་གཞས་གོ་སོང་། I heard the song. (invol.)

ཉེ་བ། = to look at, to watch (ཐ་དད་བ།)

ང་ནག་པང་ལ་ཉེ་གི་ཡོད། I'm looking/ I look at the blackboard.

པར་རྒྱག་བ། = to take a picture (ཐ་དད་བ།)

པར་འདི་ངས་བརྒྱབ་པ་ཡིན། I took this picture.

## རྒྱན་ཚིག།

## Adjectives

སྔན་པོ། = blue

ང་སྔན་པོ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། I like/love blue.

དམར་པོ། = red

ཀླ་མུ་འདི་དམར་པོ་རེད། This apple is red.

སེར་པོ། = yellow

སྐུ་ལུ་འདི་སེར་པོ་རེད། This pen is yellow.

དཀར་པོ། = white

ཤོག་བྱ་འདི་དཀར་པོ་རེད། This sheet/piece of paper is white.

ནག་པོ། = black

སྒོག་ཁྲད་འདི་ནག་པོ་རེད། This computer is black.

ལྗང་ལུ། = green

ཤིང་སྒོང་འདི་ཆ་ལྗང་ལུ་རེད། These trees are green.

མཐོ་པོ། = high, tall (for things)

རི་དེ་མཐོ་པོ་འདུག། The mountain is high.

རྒྱུ་པ། = old (for things)

སློབ་ཁང་འདི་རྒྱུ་པ་རེད། This classroom is old.

ཙུ་ཆེན་པོ། = sacred, holy, precious

བོད་ལ་དགོན་པ་ཙུ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཡོད་རེད། There are many sacred/precious monasteries in Tibet.

མཛེས་པོ། = beautiful, pretty (also used in literary)

བུ་མོ་འདི་མཛེས་པོ་འདུག། This girl/lady is pretty.

སྐྱེང་ཇེ་པོ། = beautiful, nice, pretty, cute

ཁྱེད་རང་གི་པར་དེ་ཆོ་སྐྱེང་ཇེ་པོ་འདུག། Those pictures of yours are beautiful.

སྐྱིད་པོ། = pleasant, nice, happy

སྤང་གའི་ནང་ལ་སྐྱིད་པོ་འདུག། It is pleasant in the park.

རྒྱ་ཆེན་པོ། = vast, open, spacious, broad

ང་ཚོའི་སློབ་ཁང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེ་དག་མི་འདུག། Our classroom is not very vast.

ཁྱུ་སེམ་པོ། = quiet & peaceful, without noise, calm (syn: ཁྱུ་སེམ་སེམ་ and ཁ་ཁྱུ་སེམ་པོ་)

ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ཁྱུ་སེམ་པོ་འདུག། Our school is quiet & peaceful.

སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ། = famous, well-known

བོད་ལ་མཆོད་རྟེན་དང་དགོན་པ་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཡོད་རེད། There are a lot of famous *stupas* and monasteries in Tibet.

## འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས། Miscellaneous

ག་རེ། = what?

སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་དེ་ཆོ་ག་རེ་རེད། དེ་ཆོ་གཡག་རེད།  
What are those big animals? - Those are yaks.

གང་འདྲས། = how?

ཁྱེད་རང་གི་ལྗང་པ་གང་འདྲས་ཡོད་རེད།  
How is your country?

གཞན་དག = other, different, else

འཕྲོག་པའི་ས་ཁུལ་ལ་གྲུ་མ་གཏོགས་ཁང་པ་གཞན་དག་ཡོད་མ་རེད།  
In the area of the nomads, there are only tents and no houses. // There are only tents and not houses in the nomadic areas.

ག་པར་ག་པར། = What are you talking about?! Not at all! No way!

ཁྱེད་རང་བོད་སྐད་ཡག་པོ་རྒྱག་གི་འདུག། ག་པར་ག་པར། ཁྱོད་ནས་ཤེས་ཀྱི་མེད།  
You speak Tibetan well! - No way! I do not know it at all.

དཔེར་ན། = For example

ངའི་གྲོང་གསེབ་ལ་སེམས་ཅན་དཔེར་ན་བ་ཕྱུགས་དང་ལྷག་དང་མཛོ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད།  
In my village there are a lot of animals, for example, cows, and goats and *dzo*, etc.

བྱས་ན། = So, then, this being so

བྱས་ན་ཁྱེད་རང་གི་གྲོང་ཁྱེད་རང་འདི་ལྗང་པ་གཅིག་པ་རེད་མི་འདུག།  
So then, your city and my native/birth place/area are not the same.

གཅིག་པ། = same, identical, not different

བསྟན་འཛིན་ལགས་དང་ལོ་བཟང་ལགས་ཀྱི་སྒྱུ་གཅིག་པ་རེད།  
Tenzin-la's and Lobsang-la's pens are identical.

མ་གཏོགས། = only, except

ང་ལ་སྒྲིང་མོ་ཉི་ཤུ་མ་གཏོགས་མེད། I have only twenty rupees.

### ཉེར་མཁའི་ཆོག་གྲུབ།

#### Phrasebook

ཁྱེད་རང་བོད་ལ་ཕེབས་ཆུང་ངས།	འགྲོ་ཆུང་མེད།	འགྲོ་ཆུང་ཡོད།
Have you ever been to Tibet? (H)	No, I haven't.	Yes, I have.

ངས་ཀྱི་འདི་དཔེ་སྒྲིང་རྩིས་ཐོ་མཐོང་གི་འདུག	This...looks really beautiful!
---	--------------------------------

ཨ་མ་མ། ཀྱི་འདི་སྒྲིང་རྩིས་ཐོ་བ་ལ།	Oh my! How beautiful this...is!
-----------------------------------	---------------------------------

ཀྱི་འདི་གང་འདྲས་སྒྲིང་རྩིས་ཐོ་འདུག	How pretty this ..... is!
------------------------------------	---------------------------

ཁྱེད་རང་གི་ལྗང་པ་ལ་ཀྱི་འདི་འདྲས་ཡོད་རེད་པས།	Are there such.....in your country?
---	-------------------------------------

ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱི་ལ་ཀྱི་མཐོང་སོང་ངས།	ངས་ཀྱི་མཐོང་སོང་པོ་མཐོང་སོང་།	ངས་ཀྱི་མཐོང་མ་སོང་།
------------------------------------	-------------------------------	---------------------

Did you see...in...?	I saw a lot of ...	I did not see...
----------------------	--------------------	------------------

ཁྱེད་རང་གིས་དགོན་པ་འདི་མཇུག་ཆུང་ངས།	ངས་མཇུག་ཆུང་མེད།	ངས་མཇུག་ཆུང་ཡོད།
-------------------------------------	------------------	------------------

Have you visited this monastery? (H)	No, I haven't.	Yes, I have.
--------------------------------------	----------------	--------------

ངས་བལ་ཡུལ་ལ་ཇོ་མོ་གླང་མ་མཐོང་མ་སོང་།	I did not see Mt. Everest in Nepal.
--------------------------------------	-------------------------------------

འདི་ལ་བོད་སྐད་ཐོག་ནས་ག་རེ་ལའགྱེད་དེ།	འདི་བོད་སྐད་ནང་ལ་ག་རེ་ལའགྱེད་དེ།
--------------------------------------	----------------------------------

What do you call this in Tibetan?

ཁྱེད་རང་གི་གྲོང་ཁྱེར་དང་ངའི་ལྗང་པ་གཅིག་པ་རེད་མི་འདུག	Your city and my native/birth place are not the same!
--	---

## THE DEMONSTRATIVE PRONOUNS འདི་, དེ་, བ་གི་ + THE PLURAL MARKER ཚོ་

There are three main demonstrative pronouns which vary according to their relative distance from the object they indicate:

འདི་ is equivalent to “this” and implies that the object is within reach and/or can be pointed at.

དེ་ refers to something further away. It is translated as “that.”

བ་གི་ is even further away. It means “(that) over there.”

Little less common, but still used, are ཡ་གི་ – “up there”, and མ་གི་ – “down there.”

All of these can have the plural particle ཚོ་ added to the end of the pronoun. They are then translated respectively as “these,” “those” and “those over there.”

In the case of བ་གི་, ཡ་གི་ and མ་གི་ however, it is more common to add དེ་ཚོ་ rather than only ཚོ་. So, they become: བ་གི་དེ་ཚོ་, ཡ་གི་དེ་ཚོ་ and མ་གི་དེ་ཚོ་. Some people also use the short version: བ་ཚོ་

Singular	Plural
འདི་ this	འདི་ཚོ་ these
དེ་ that	དེ་ཚོ་ those
བ་གི་ (that) over there	བ་གི་དེ་ཚོ་/ བ་ཚོ་ those over there
ཡ་གི་ (that) up there	ཡ་གི་དེ་ཚོ་ or: ཡ་ཚོ་ those up there
མ་གི་ (that) down there	མ་གི་དེ་ཚོ་ or: མ་ཚོ་ those down there

### Demonstrative Pronoun Usage

There are three major uses which can be distinguished.

Used as a demonstrative pronoun, it is important to be aware that, unlike in English, it *follows* the noun it belongs to. For example:

སློབ་ཕྱུག་ འདི་      ཡག་པོ་      འདུག  
Student this      good      is.  
This student is good.

དེ་བ་ དེ་ཚོ་      སྐྱན་པོ་      མི་འདུག  
Books those      interesting are not.  
Those books are not interesting.

མཁན་ལགས་      བ་ཚོ་      ལ་      ཕྱག་སྒྱུག་      ཡོད་མ་རེད།  
Teachers      those over there      at pen (H)      there aren't  
Those teachers over there do not have any pens.

གངས་རི་ ཡ་གི་      མཐོ་པོ་      ཡོད་རེད།  
Snow mountain      up there      high      is.  
The snow mountain up there is high.

བྱ་མོ་      ཡ་གི་                      སྒྲིང་རྩེ་པོ་,      འདུག  
 Girl      down there                      pretty      is.  
 The girl down there is pretty.

### For Later Reference:

As will be illustrated in the following example, the position of the demonstrative pronoun influences the meaning. So, depending on what one is trying to emphasize, the position changes:

རྩུ་གུ་      འདི་                      བླ་ག་པོ་                      རེད།  
 pen      this                      black                      is  
 This pen is black.

རྩུ་གུ་      བླ་ག་པོ་                      འདི་                      རེད།  
 pen      black                      this                      is  
*This* is the black pen (among many.)

Further examples of the usual word order, which accordingly have no special emphasis of meaning:

མི་      དེ་ཚོ་                      དག་གི་ཀླན་                      རེད།  
 people                      those                      teachers                      are  
 Those people are teachers.

མི་      ཡ་གི་                      བོད་པ་                      མ་རེད།  
 person                      over there                      Tibetan                      is not  
 The person over there is not a Tibetan.

བྱ་མོ་      ཡ་གི་དེ་ཚོ་                      སློབ་ཕྱག་                      རེད།  
 girls      over there                      students                      are  
 The girls over there are students.

དེ་བ་      དེ་ཚོ་                      སློབ་གྲ་                      ལ་                      ཡོད་རེད།  
 book      those                      school                      at                      are  
 Those books are at school.

ཁང་པ་                      ཡ་གི་                      གསར་པ་                      རེད།  
 house                      up there                      new                      is  
 The house up there is new.

### “THIS [NOUN]”- USAGE

When it comes at the start of a sentence, འདི་ and དེ་ do not function as a demonstrative pronoun. In this context, འདི་ means *this* [*thing*] and the verb at the end is mostly རེད།.

<sup>1</sup> Some people also say སྒྲིང་རྩེ་པོ་ and argue it is more poetic.

When the འདི་ precedes a noun, the translation emphasis is different again:

འདི་	ཕུ་གུ་	ནག་པོ་	རེད།
this [thing]	pen	black	is

This [thing] is a/the black pen.

འདི་	ང་ཚོའི་	སློབ་ཁང་རེད།	
This	our	classroom	is.

This is our classroom.

འདི་	ངའི་	བར་ཆས་	རེད།
This [thing]	my	camera	is.

This is my camera.

This needs a little getting used to because when we mentally translate a sentence from English into Tibetan, we tend to start with the demonstrative pronoun since it precedes the noun in English. For example:

“This book is good” We might tend to say \*འདི་དེབ་ཡག་པོ་འདུག་, which is an inaccurate translation. What we actually need to say is: དེབ་འདི་ཡག་པོ་འདུག་. Another version would be: འདི་དེབ་ཡག་པོ་གཟིག་རེད། This (thing) is a good book.

#### Note

Do not get confused however when you hear people putting demonstrative pronouns before the noun and still use འདུག་ in the end. So, some Tibetans would say:

ཟ་ཁང་	མ་གཅི་	ཡག་པོ་	འདུག་
restaurant		down there	good is

The restaurant down there is good.

And others would say:

མ་གཅིའི་	ཟ་ཁང་དེ་	ཡག་པོ་	འདུག་
of down there		that restaurant	good is

The restaurant down there is good. [lit. That (thing) down there is a good restaurant.]

It might even be the case that they are using the *third* use of མ་གཅི་ (explained below) leaving out or not clearly pronouncing the ལ་དོན་.

མ་གཅིར་	ཟ་ཁང་	ཡག་པོ་གཟིག་	འདུག་	
Down there		restaurant	good	there is

There is a good restaurant down there.

## Locative Usage

Be aware that these pronouns can also be used to mark the location where the action occurs or where something abides. In this case, they are marked by the ལ་དོན་ particle.

Before, we saw:

ཞི་མི་      ས་གི་      སྒྱུང་རྩེ་པོ་      འདུག་  
cat      over there      cute      is

The cat over there is cute. [In this sentence, ས་གི་ is a (demonstrative) pronoun.]

Alternatively:

ས་གི་ལ་ or: ས་གིར་      ཞི་མི་      སྒྱུང་རྩེ་པོ་      གཅིག་      འདུག་  
over there      cat      cute      a      is

There is a cute cat over there.

In this sentence, the ས་གི་ has the function of location, marked by the ལ་དོན་ particle. This locative usage applies to all three demonstrative pronouns: འདི་, དེ་ and ས་གི་.

འདི་  
this

འདིར་ / འདི་ལ་  
here (this + ལ་དོན་)

འདིར་      ཁང་པ་      མཐོ་པོ་      མང་པོ་      འདུག་  
here      buildings      high      many      there are

There are a lot of high buildings here. // Here, there are a lot of high buildings.

དེ་  
that

དེར་ / དེ་ལ་  
there (that + ལ་དོན་)

དེར་      དགོན་པ་      རྒྱ་ཆེན་པོ་      གཅིག་      འདུག་  
there      monastery      spacious      a      is

There is a spacious monastery there.

ས་གི་  
over there

ས་གིར་ / ས་གི་ལ་  
over there (over there + ལ་དོན་)

ས་གིར་      མཚོད་རྟེན་      རྩིང་པ་      གཅིག་      ཡོད་རེད།  
over there      stupa      old      a      there is

There is an old *stupa* over there. // Over there, there is an old *stupa*.

## The Personal Pronouns གང་ཟག་གི་མིང་ཚབ།

### Singular:

First Person གང་ཟག་དང་པོ།	Second Person གང་ཟག་གཉིས་པ།	Third Person གང་ཟག་གསུམ་པ།
	བྱེད་ (you) (H)	
	བྱེད་རང་ (you) (H)	ཁོང་ (s/he) (H)
ང་ (I, me)	ཁྱོད་ (you) informal	ཁོ་(རང་) (he) informal
ང་རང་ (I, me)	རང་ (you) informal	མོ་(རང་) (she) informal

### Plural:

First Person གང་ཟག་དང་པོ།	Second Person གང་ཟག་གཉིས་པ།	Third Person གང་ཟག་གསུམ་པ།
	བྱེད་རྣམ་པ་ཚོ་ (you) (HH) (literary) or: བྱེད་རྣམ་ཚོ་ (you) (HH)	ཁོང་རྣམ་པ་ཚོ་ (they) (HH) (literary) or: ཁོང་རྣམ་ཚོ་ (they) (HH)
	བྱེད་རང་ཚོ་ (you) (H)	ཁོང་ཚོ་ (they) (H)
ང་ཚོ་ (we)		
ང་རང་ཚོ་ (we)	ཁྱོད་(རང་)ཚོ་ (you) informal	ཁོ་རང་ཚོ་ (they) informal མོ་རང་ཚོ་ (they) informal

It is a peculiarity of the Tibetan language that there are different registers depending on the level of politeness required. Among the personal pronouns, བྱེད་རྣམ་པ་ཚོ་ and ཁོང་རྣམ་པ་ཚོ་ are the most respectful. བྱེད་རང་ and ཁོང་ are also very polite, whilst རང་, ཁོ་, མོ་ and ཁོ་རང་ཚོ་ are more familiar and used with people one is close to. Be aware that the pronouns are perceived differently in the different regions of Tibet. For example, ཁྱོད་, མོ་, ཁོ་ etc. are common pronouns in Eastern Tibet but can be considered impolite in Lhasa. This illustrates that there is probably no general rule on how to use pronouns, but you should be aware of your choices and their implications.

Also: ཁྱོད་ in *literary* Tibetan is polite, not informal, which is good to keep in mind when reciting:

ཁྱོད་ནི་ལྷ་མ། ཁྱོད་ནི་སངས་རྒྱལ། = You are the lama, you are the *Buddha*.

However: In colloquial, it is not polite, it shows closeness.



The usage of the pronouns is the same as in English. For example:

ང་      བོད་པ་      མིན།  
I      Tibetan      am not  
I am not a Tibetan.

ཁྱེད་རང་      དགོན་པ་      ལ་      ཡོད་      བས།<sup>2</sup>  
you      monastery      at      are      ?  
Are you at the monastery? (H)

ཁོ་      ལ་      སྒྱ་གུ་      མང་པོ་      མི་འདུག།  
him      by      pens      many      there aren't/ hasn't  
He does not possess many pens.

ང་ཚོ་      སློབ་གྲྭ་      ལ་      མིན།  
we      school      at      are not  
We are not at school.

ཁྱེད་ཅམ་ཚོ་      ལ་      དུག་དེབ་      ཡོད་      བས།  
you      by      book(s)      are/have      ?  
Do you have a book/books? (HH)

ཁོང་ཚོ་      བལ་ཡུལ་      ལ་      ཡོད་རེད།  
they      Nepal      in      are  
They are in Nepal. (H)

## The Connective Particle འབྲེལ་སྒྲ།

The next particle to become familiar with is the connective particle འབྲེལ་སྒྲ།. As its name suggests, this particle is inserted between two words in order to connect or link them. The འབྲེལ་སྒྲ། is a dependent particle སྒྲ་གཞན་དབང་ཅན།. It has five different spellings which apply according to the suffix རྒྱུ་འབྲུག་ of the word to which it is attached. The spelling rules are as follows:

རྒྱུ་འབྲུག་ Suffix	སྒྲ་ Particle
ག་      ང་	གི་
ད་      བ་      ས་	ཀྱི་
ན་      མ་      ར་      ལ་	ཀྱི་
འ་ or no suffix	འི་ / ཡི་

In Latin grammatical terms, the connective particle has the function of the genitive case and is therefore often translated with an apostrophe or “of”.

<sup>2</sup> The question particles are formally introduced in Lesson 4, but an example has been given here with ཁྱེད་རང་ to show how their usage more often than not turns a sentence into a question rather than a statement.

**A Hint:** When one thinks in terms of the apostrophe, one will get the *word order* correct. For example:

བཀྲ་ཤིས་      གྱི་      དེབ།  
Tashi      's      book.  
Tashi's book

Whereas if one thinks in terms of “the book of Tashi,”- one may end up saying:

\*དེབ་      གྱི་      བཀྲ་ཤིས་  
Book      of      Tashi  
- which is, of course, incorrect in Tibetan.

The following is a brief list of possible usages of the connective particle:

- Personal pronoun + འབྲེལ་སྒྲིག་ = possessive pronoun

ང་ + འི་      བྱི་  
me + འབྲེལ་སྒྲིག་      dog  
My dog.

- Person + his/her object/possession

ལྷོ་བཟང་      གི་      ལྷོག་ཁྲའ་  
Lobsang      འབྲེལ་སྒྲིག་      computer  
Lobsang's computer.

- Linking a place and a noun

དགོན་པ་ + འི་      ཡ་ནི་  
monastery + འབྲེལ་སྒྲིག་      nun(s)  
The nun(s) of the monastery.

- Linking a nationality and a noun

བོད་པ་ + འི་      ལོ་གསར་  
Tibetan + འབྲེལ་སྒྲིག་      New Year  
The Tibetan New Year.

#### **Additional Usages of the Connective Particle - For Later Reference:**

- Linking a noun and a postposition (Lesson 11):

གངས་རི་      འི་      མདུན་ལ་  
snow mountain      of      in front  
In front of the snow mountain

- Linking a verb and a noun - in a relative clause (Lesson 19):

བྲིས་པ་      འི་      ཡི་གེ་  
written      འབྲེལ་སྒྲིག་      letter

The letter which is written

- Linking a nominalized verb and a postposition (Lesson 18):

སློབ་སྦྱང་	བྱེད་	ཡག་	གི་	ཆེད་དུ་
study	do	nominalizer	འབྲེལ་སྒྲུ་	for

For studying / in order to study

- In literary/classical Tibetan, linking an adjective and a noun :

དམ་པ	འི་	ཆོས་
sacred	འབྲེལ་སྒྲུ་	<i>Dharma</i>

The sacred *Dharma*.

## Possessive Pronouns

The possessive pronouns are straightforward. As explained above, they are the personal pronouns with a connective particle added.

### Singular:

First Person གང་ཟག་དང་པོ་	Second Person གང་ཟག་གཉིས་པ་	Third Person གང་ཟག་གསུམ་པ་
	ཁྱེད་ཀྱི་ (your) (literary) (H)	
	ཁྱེད་རང་གི་ (your) (H)	ཁོང་གི་ (his/her) (H)
ངའི་ ང་ཡི་ (my) ང་རང་གི་ (my)		
	ཁྱོད་ཀྱི་ (your) informal རང་གི་ (your) informal	ཁོ་རང་གི་ (his) informal ཁོའི་ or: ཁོ་ཡི་ མོ་རང་གི་ (her) informal མོའི་ or: མོ་ཡི་

**Plural:**

First Person གང་ཟག་དང་པོ།	Second Person གང་ཟག་གཉིས་པ།	Third Person གང་ཟག་གསུམ་པ།
	བྱེད་རྣམ་ཚེད་ (literary: བྱེད་རྣམ་པ་ཚེད་) (your/yours) (HH) བྱེད་གཉིས་ཀྱི་ / བྱེད་རང་གཉིས་ཀྱི་ for two people	ཁོང་རྣམ་ཚེད་ (literary: ཁོང་རྣམ་པ་ཚེད་) (their/theirs) (HH) ཁོང་གཉིས་ཀྱི་ for two people
	<b>བྱེད་རང་གི་ (your/yours) H</b>	<b>ཁོང་ཚེད་ (their/theirs) H</b>
ང་ཚོད་ (our/ours) ང་གཉིས་ཀྱི་ (our/ours-for two people) ང་རང་ཚོད་ (our/ours)		
	Informal བྱེད་རང་ཚོད་ (your/yours) informal བྱེད་གཉིས་ཀྱི་ (your/yours-for two people) བྱེད་རང་གཉིས་ཀྱི་ (your/yours-for two people)	Informal ཁོ་རང་ཚོད་ (their/theirs) informal ཁོ་རང་གཉིས་ཀྱི་ (their/theirs-for two people) མོ་རང་ཚོད་ (their/theirs-specifically for females) informal མོ་རང་གཉིས་ཀྱི་ (their/theirs-for two females)

The usage and position of the possessive pronouns within the sentence is the same as in English. For example:

ལོབ་བཟང་      ངའི་      ཁྱོགས་པོ་      རེད།  
 Lobsang      my      friend      is  
 Lobsang is **my** friend.

མི་      ཡ་གི་      བྱེད་རང་གི་      དགོ་མཁན་      རེད་      བས།  
 person      over there      your      teacher      is      ?  
 Is the person over there **your** teacher? (H)

ཁོང་གི་      ལྷ་མ་      བལ་ཡུལ་      ལ་      ཡོད་མ་རེད།  
 his      lama      Nepal      in      is not  
**His** teacher is not in Nepal. (H)

ང་ཚོའི་	ནང་	ལ་	ཞི་མི་	ཅིག (ཞིག)	ཡོད།
our	home	at	cat	a	there is/have

We have a cat in **our** house.

ཁྱེད་ཀྱི་	ཙཱ་ཙཱ་	ག་པར་	འདུག
your	brother	where	is

Where is **your** older brother?

ཁོང་རྣམ་ཚོའི་	ཕྱག་དེབ་	སྐྱེན་པོ་	འདུག
Their	book	nice	is.

**Their** book is nice. (H)

**Note:** As you saw in the table above, there is no other translation into Tibetan for “mine”, “yours”, etc. The possessive pronouns ངའི་, ཁྱེད་རང་གི་, ཁོང་གི་ are simply used for this. For example:

དེབ་	འདི་	ངའི་	རེད།
book	this	mine	is

This book is **mine**.

ཐུ་གུ་	ཕ་གི་	ཁྱེད་རང་གི་	རེད་པས།
pen	over there	yours	is?

Is the pen over there **yours**?

སྒྱུ་པར་	དེ་	ཁོང་རྣམ་ཚོའི་	རེད།
Picture	that	their	is.

That picture is **theirs**. (HH)

## WELCOME TO THE WORLD OF TIBETAN LANGUAGE!

ཁྱེད་པོ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་འཛིན་རྟེན་ཁམས་སུ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུ།

Many beginner language lessons start with the (usually) simple question: “What is your name?” In Tibetan language, the correct, full version to ask and answer this is perfect to introduce the student to the complexity of various language registers. You’ve probably been asked a couple of times:

ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོད།  
What is your name?

And were told to answer with:

ངའི་མིང་ལ་.....ཟེར་གྱི་ཡོད།  
My name is .....

Optional - for later reference:

ཁྱེད་རང་གི་	མཚན་	ལ་	ག་རེ་	ཞུ་གི་ཡོད།
Your	name	as	what	are you called

ངའི་	མིང་	ལ་	ལྷོ་བཟང་	ཟེར་གྱི་ཡོད།
My	name	as	Lobsang	am called

མཚན། (H) = མིང་།

ཞུ། (h) = ཟེར་།

མཚན་ = honorific language register (H) ཞུ་ = “humilific” language register (h)

You may have started pondering, “...but what is the difference between མཚན་ and མིང་ and ཞུ་ and ཟེར་?!” Hopefully the explanations below will shed some light on these doubts!

## HONORIFIC LANGUAGE ཞེས།

### Introduction

The fact that this short Tibetan sentence requires *three* different language registers gives an authentic taste of ཞེས་ (honorific), a peculiar feature of the Tibetan language world you are entering. Welcome! ཕྱག་ཤེབས་གནང་བྱུང་།

As a beginner language student, it is of course not (yet) the moment to be too concerned about this vast topic and its complicated rules. But, very pragmatically speaking: since *some* words pertaining to the honorific language register are commonly used in simple casual conversations, it is important to become aware of them. In this book, ཞེས་ will be marked by a capital letter (H).

### The Meaning

What does honorific mean? As the name tells, it is a language register used to express oneself in a more respectful way. This concept might be easier to understand for German, Italian, French and Spanish than to English native speakers. Why? Unlike in these other European languages, in modern Colloquial English, one always uses “you,” regardless whether you are addressing your teacher or a three-year old child.

However, even unlike these other languages, which have honorifics for pronouns, in Tibetan, there are also honorifics for nouns, verbs and adjectives. For example:

མཚན་ is the honorific of: མིང་ (name)

ཤེབས་ is the honorific of: འགོ་བ་ (to go)

ལྷོ་པོ་ is the honorific of རྩིང་པོ་ (pleasant, happy)

Later on...

Something to look forward to in your future language learning career: Within honorific ཞེས་, there are still various levels – honorific of honorific: words which we only use when talking about realized beings such as His Holiness the Dalai Lama.

ལྷ རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དྲགས་ལ་ཆེབས་སྐྱུར་ག་དུས་གནང་གི་རེད།

When will His Holiness go (HH) to Ladakh?

And also, there are a few really funny honorific words, such as ཆབ་གསང་ “the secret water” (H) (meaning: toilet, urine), ཞབས་སྐྱར་ “foot round” (H) (meaning: circumambulation), etc.

## Usage of ཞེས་

Among the three provinces in Tibet, honorific language is mostly used in Ü-Tsang and most specifically in Lhasa. Since people from Lhasa tend to use honorific language always, even when talking to their own children, jokes such as “they probably use it even for dogs and beggars” circulate in Tibetan society.

The contemplation about whether and why this is the correct use of ཞེས་ shall be left to the individual. However, a good initial thought might be: “Isn’t it wonderful that people from Lhasa talk respectfully to and about everybody - other than themselves?”

## The One and Most Important Rule: Never Use ཞེས་ for Yourself!

Since many people from Kham and Amdo do not have a strong habit of using honorific language, *they* even sometimes fall into the same trap as beginner Tibetan language learners and use it for themselves, answering the question:

ཁྱེད་རང་སྐྱ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།

How are you? (H)

with:

\* ང་སྐྱ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན།

\* I’m fine. (H)

## An Advice

So, there is nothing to be worried about ཞེས་ at this point for you! The above elaborations are more of an introduction to an important and beautiful feature of Tibetan language – rather than grammatical explanations to be memorized.

For day one, it is good to just remember the syllable ལགས་, which can be called an honorific marker, added after names, titles, short answers – and many more occasions!

## ཕལ་སྐད་ Ordinary Colloquial Language and ཞེས་རྒྱུ་ཆག་ Honorific (with) Broken Legs

Non-honorific language is called ཕལ་སྐད་, the meaning of which ranges from ordinary colloquial speech, dialect and slang.

Correctly speaking, in one sentence, one should use all possible ཞེས་ words; one should not, for example, just use the honorific noun, leaving the others in ordinary language (ཕལ་སྐད་). Since by far not all words have an honorific equivalent, I say “all possible words.” This mistake however is also often made even by native speakers and therefore has a particular name: ཞེས་རྒྱུ་ཆག་ - honorific (with) broken legs. ☺

## Last but Not Least... (and for Later Reference)

### The Humilific Language Register

Just for the sake of having a complete explanation and to avoid confusion, the so-called “humilific” language register also needs to be mentioned here briefly. Since there is only a handful of words belonging to this, it is an even less important point to be concerned about at this stage. But again, as it comes up in the simple question “what is your name?” (when asked properly), it deserves our attention here. Without going into more detailed rules, just be aware that there are words which we use to make ourselves small and show respect. However, unlike ཞེས་, these words are therefore (often) used *for ourselves*. This book will use a minuscule (h) to mark them. Three commonly used humilific words are:

ཞུ་བ་ = to be called, to say, to take

སྤྲུལ་བ་ = to give, offer

བཅར་བ་ = to go

For example:

ངས་ཁྱོད་ལ་སྤྲུལ་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་ཡིན།

I **said (h)** “thank you!” to him.

ངས་ཀྱི་ཞུ་བ་ལ་སྤྲུལ་དེ་བ་གཅིག་སྤྲུལ་བ་ཡིན།

I **offered (h)** a book (H) to my teacher.

ང་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱུ་མདུན་ལ་བཅར་བ་ཡིན།

I **went (h)** in front of Rinpoche.

## ཞེས་ Top Ten

Speaking perfect ཞེས་ might be a goal for a next course - or a next life. :-) But it is good to know the most indispensable ཞེས་ words and their most common usages. With the very short list below, you will get quite far, promised!

### 1. སྐྱོད་པ་ = to come, to go (H)

ཁྱེད་རང་ག་པར་སྐྱོད་པ་ = Where are you going? (H)

ག་ལེར་སྐྱོད་པ་རྟགས་གནང་། = Bye bye! (H)

ནང་ལ་སྐྱོད་པ་རྟགས་གནང་། = Please come inside! (H)

### 2. མཁྱེན་པ་ = to know, to understand (H)

མཁྱེན་སྟངས་ངས་། = Did (you) understand?



ཁྱེད་རང་བོད་སྐད་ཡག་པོ་མཁྱེན་གྱི་འདུག། = You know Tibetan language well. (H)

### 3. བཞགས་བ། = to stay, to live, to sit (H)

མར་བཞགས་རོགས་གནང་། = Please sit down! (H)

དེང་སང་ཁྱེད་རང་ག་པར་བཞགས་གྱི་ཡོད། = Where are you living/staying these days? (H)

ཁྱེད་རང་རྒྱ་གར་ལ་ཡུན་རིང་ཡོད་བཞགས་གྱི་ཡིན། = How long will you stay in India for? (H)

བཞགས་གདན་འཇགས་གོ། = Bye bye! (Literally: Please stay well!) (H)

### 4. གསུང་བ། = to speak, to say (H)

ཡང་བསྐྱར་གསུང་རོགས་གནང་། (ཐུགས་ཆེ་གནང་།) = Please say (it) again, thank you! (H)

ཤན་ལགས། ག་ལེར་ག་ལེར་གསུང་རོགས་གནང་། = Dear teacher, please speak slowly! (H)

དེ་འདྲས་མ་གསུང་རོགས་གནང་། = Please do not say so! (H)

### 5. མཚོད་བ། = to eat, to drink (H)

ཞལ་ལག་ག་རེ་མཚོད་ག། = What food are you going to have? (H)

བཞེས་མོག་མཚོད་ག། བཞེས་ཐུག་མཚོད་ག། = Would you like to have *momos* or *thukpa*? (H)

གསོལ་ཇ་གང་མཚོད། = Please have a cup of tea! (H)

### 6. གཟིགས་བ། = to look at, to read, to buy (H)

སློབ་ཕྱག་ནམ་པ་ཚོ། དཀར་བང་ལ་གཟིགས་རོགས་གནང་། = Students, please look at the whiteboard! (H)

ཤོག་གངས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་གཟིགས་རོགས་གནང་། = Please check on page 24! (H)

ང་ཚོའི་ཤན་ལགས་ཀྱིས་ཕྱག་དེབ་མང་པོ་གཟིགས་གྱི་འདུག། = Our dear teacher reads a lot of books. (H)

### 7. གནང་བ། = to do, to give (H)

ཁོང་གི་བླ་ལགས་ཕྱག་ལས་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད་རེད། = What work does his/her father do? (H)

ང་ལ་གོ་ཞིབ་གི་ལོ་གསུམ་གནང་རོགས་གནང་། = Please give me three kilo of flour! (H)

ཤན་ལགས་ཀྱིས་ང་ལ་ཕྱག་སྐྱུག་གཅིག་གནང་བྱང་། = (Our) dear teacher gave me a pen. (H)

### 8. མཚན། = name (H)

ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོད། = What is your name? (H)

ཤན་ལགས་ཀྱི་མཚན་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་པས། = Do you know the name of (our) dear teacher? (H)

ངས་རིན་པོ་ཆེ་དེའི་མཚན་བརྟེན་བཞག། = I have forgotten the name of that Rinpoche. (H)

### 9. ཞལ་ལག། = food, dish, meal (H)

ཞལ་ལག་མཉེས་པོ་གནང་གོ། = Enjoy your meal! (H)

ཞལ་ལག་ག་རེ་མཚོད་ག། = What food are you going to have? (H)

ཞལ་ལག་འདི་སྤྱོ་པོ་འདུག། = This food is very tasty. (H)

### 10. གསོལ་ཇ། = tea (H)

གསོལ་ཇ་མཚོད་རོགས་གནང་། = Please have tea! (H)

གསོལ་ཇ་མངར་མོ་མཚད་ག། བོད་ཇ་མཚད་ག། = Would you like to have sweet tea or Tibetan tea? (H)

ཁོང་ལ་གསོལ་ཇ་གང་ཁྱ་རོགས་གནང་། = Please pour him/her a cup of tea! (H)